Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXXI № 13 (3580) Варшава, 29 березня 2026 року, Ціна / Cena 7 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Фото з сайту Канцелярії Сейму (автор – Пйотр Трач)

Зустріч маршалка Сейму з представниками меншин. с. 2

Допомогли й засумнівалися: польський парадокс підтримки України. с. 8

Об'єднання доставило в Україну автобус з допомогою. с. 12

ISSN 027-8254

eprasa.pl 27285614df

ТЕМА НОМЕРА

Павло ЛОЗА
Фото із сайту Канцелярії Сейму (автор – Пйотр Трач)

Зустріч маршалка Сейму з представниками меншин

«Ми ставимося до цього як до знаку поваги до національного, культурного та мовного розмаїття Речі Посполитої», – сказав маршалок Сейму Влодзімєж Чажастий на зустрічі з представниками Спільної комісії уряду та національних і етнічних меншин. Від меншин виступив доктор Григорій Купріянович, співголова комісії.

Зустріч, що відбулася 17 березня, розпочалася з промови маршалка Сейму.

«Я дуже радий, що ви обрали кабінет маршалка Сейму для цього заходу. Дуже добре, що ви зустрічаєтеся та говорите», – сказав Влодзімєж Чажастий, вітаючи гостей.

Серед учасників були представники дев'яти національних меншин – білоруської, чеської, литовської, німецької, вірменської, російської, словацької, української та єврейської, а також чотирьох етнічних груп: караїмів, лемків, ромів, татар – і кашубськомовної громади.

Під час свого виступу маршалок, зокрема, нагадав про положення Конституції, за яким «Республіка Польща гарантує польським громадянам, які належать до національних та етнічних меншин, свободу підтримувати та розвивати свою рідну мову й культуру, зберігати звичаї та традиції».

Він позитивно висловився про створення при Канцелярії Сейму Секретаріату меншинної сторони Спільної комісії уряду та національних й етнічних меншин.

Під час зустрічі виступили й співголови Спільної комісії – державний секретар Міністерства внутрішніх справ та адміністрації Томаш Шиманський і представник української меншини доктор Григорій Купріянович.

«Меншини можуть почуватися як вдома в цій будівлі», – сказав Томаш Шиманський, маючи на увазі Секретаріат, відкритий у лютому минулого року. Він додав, що орган «функціонує ефективно» та надає формальну й реальну підтримку поточній діяльності меншин.

«Спільна комісія, звичайно, є дуже важливим елементом, і саме там вирішуються найважливіші питання розвитку культурної ідентичності не лише меншин, а й носіїв регіональних мов», – продовжив державний секретар МВСіА, зазначивши, що співпраця з меншинною стороною є одним із пріоритетів уряду.

Своєю чергою співголова Спільної комісії з боку меншин доктор Григорій Купріянович висловив вдячність за те, що систематичні щорічні зустрічі між другою особою в країні та представниками меншин, започатковані маршалком Шимоном Головнею, стають традицією.

«Ми ставимося до цього як до знаку поваги до національного, культурного та мовного різноманіття Республіки Польща та символу зацікавленості маршалка Сейму справами меншин», – заявив українець.

Він також згадав про те, що два роки тому було призначено радника маршалка Сейму в справах національних та етнічних меншин, яким став Ришард Ґалля.

Як зазначив Григорій Купріянович, меншини сподіваються, що існування такої посади стане постійною традицією в польському парламенті.

Він також згадав та оцінив нещодавній жест Влодзімєжа Чажастого щодо вшанування історичної пам'яті меншин.

«Присутність маршалка Сейму в Залішанах у січні цього року на 80-ту річницю злочину, скоєного проти православних жителів Підляшшя, мала велике значення для меншин, що проживають на цих територіях. Для національних та етнічних меншин історична пам'ять є одним із конститутивних елементів ідентичності та має велике значення», – подякував співголова комісії.

Представник української громади також зауважив, що минула вже половина каденції нинішнього парламенту та уряду. Меншини цінують усі позитиви, що відбулися за останні два роки, але водночас Григорій Купріянович наголосив, що в багатьох сферах, які мають фундаментальне значення для меншин, необхідна серйозна дискусія про системні зміни. Він також представив маршалку документ, підготовлений меншинною стороною Спільної комісії уряду та національних й етнічних меншин під назвою «Початкові підсумки 2023. Національні та етнічні меншини в Польщі – найважливіші питання, що хвилюють середовища національних й етнічних меншин» («Bilans otwarcia 2023. Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce – najważniejsze zagadnienia nurtujące środowiska mniejszości narodowych i etnicznych»).

Додамо, що на зустрічі був теж присутнім другий представник української меншини в Спільній комісії – Петро Федусьо.

***

Матеріал підготовлено на основі інформації, розміщеної на сайті Канцелярії Сейму та фейсбук-сторінці меншинної сторони Спільної комісії.

eprasa.pl 27285614df

Григорій СПОДАРИК

У Сеймі обговорили роль уповноважених у справах меншин

Під час останнього засідання Сеймової комісії у справах національних і етнічних меншин одним із головних питань стала діяльність воєводських уповноважених в справах меншин за період 2024-2025 роки. Відповідну інформацію представила директорка Департаменту релігійних визнань та національних і етнічних меншин Міністерства внутрішніх справ і адміністрації Катажина Ковнацька. Дискусія показала: попри те, що інституція уповноваженого сьогодні є поширеною практикою для воєводств, вона потребує подальшого впорядкування та посилення.

Присутні у кожному воєводстві, але з різним обсягом обов'язків

Посада уповноваженого воєводи у справах меншин наразі існує у всіх воєводствах, хоча згідно із законом про національні та етнічні меншини їхнє призначення є необов'язковим. Обов'язки уповноваженого охоплюють, зокрема, співпрацю з організаціями меншин, моніторинг ситуації в громадах, а також діяльність, скеровану забезпечити дотримання прав меншинних спільнот. Як випливає з представленої урядом інформації, уповноважені виконують широке коло завдань – від участі в заходах і консультаціях до співпраці з органами місцевого самоврядування, культурними інституціями та освітніми ініціативами, наприклад, в рамах програм інтеграції ромської спільноти. Водночас обсяг і характер обов'язків уповноважених відрізняється залежно від регіону.

Уповноважені – погляд меншин

Ширше про роль уповноважених висловився Григорій Купріянович, представник української громади та співголова Спільної комісії уряду і національних та етнічних меншин. Він підкреслив, що роль уповноваженого не обмежується лише адміністративними питаннями. На його думку, вже сама наявність такої посади має велике значення для формування позитивних відносин між державою та меншинами. Григорій Купріянович звернув увагу на те, що присутність у структурі воєводств чиновника, котрий відповідає за справи меншин, дає громадам відчуття видимості та доступу до державних інституцій. Це особливо важливо у проблемних ситуаціях, коли потрібне швидке втручання або підтримка: «Роль уповноважених може бути дуже значущою, зокрема через участь у подіях, важливих для меншин, що сприймається як їхнє визнання та підтвердження державою їхнього існування».

Григорій Купріянович теж нагадав, що запровадження посади уповноваженого у результаті системних рішень, здійснених після 2005 року, було важливим кроком у формуванні державної політики щодо меншин. Водночас він зауважив, що багато проблем, які обговорюють сьогодні, повторюються роками, наприклад, відсутність чіткої моделі роботи цієї інституції. Представник української громади вважає, що особливо важливо забезпечити, щоб посади уповноважених обіймали компетентні особи, які добре знають специфіку меншинних середовищ і насправді мають час для виконання своїх обов'язків. В іншому випадку, коли відповідна діяльність є лише додатком до інших функцій, проблеми меншин відходять на другий план.

Системні проблеми

На практичний аспект функціонування системи звернула увагу голова Об'єднання польських караїмів Маріола Абкович, яка виконує роль уповноваженої на громадських засадах. У своєму виступі вона вказала на конкретні труднощі, з якими стикаються уповноважені у повсякденній роботі – від організаційних обмежень до браку фінансових ресурсів. Представниця караїмів підкреслила, що особливо проблемними є питання, пов'язані з освітою дітей, які походять з меншин, зокрема ромської спільноти, а також недостатні механізми фінансування відповідних заходів. Вона звернула увагу на зростання соціальних проблем в школах: «Теми для мене надзвичайно болісні – це булінг у навчальних закладах, неприйняття мовної різноманітності, заборона дітям спілкуватися у школі рідною мовою». Маріола Абкович також зазначила, що відсутність бюджету та часто громадський характер посади уповноваженого обмежують реальні можливості дій, навіть у випадку великої особистої залученості. На її думку, необхідно впорядкувати принципи роботи та посилити посаду уповноважених, щоб вони могли ефективніше виконувати свої обов'язки.

Напрямок змін

Результати засідання комісії ведуть до однозначного висновку: посада уповноваженого воєводи у справах національних і етнічних меншин є необхідною і виконує важливу роль, однак потребує суттєвого зміцнення та впорядкування. Під час дискусії неодноразово було підкреслено, що нинішня модель роботи уповноважених залишається несистемною і значною мірою залежить від рішень окремих воєвод, що призводить до суттєвих відмінностей у сфері компетенцій, можливості для дій та ефективності. Представники як адміністрації, так і меншинних середовищ вказували на необхідність виробити єдині стандарти для посади уповноваженого, які б передбачали чітко визначений обсяг обов'язків, стабільну форму зайнятості та реальні інструменти для виконання необхідної діяльності. Ключове значення має також забезпечення відповідних фінансових ресурсів, котрі дозволили б не лише здійснювати поточну роботу, але й активно підтримувати ініціативи меншин. Без цього, як було підкреслено на засіданні, уповноважені часто залишаються у символічній ролі, не маючи можливості ефективно реагувати на актуальні проблеми.

Важливим елементом запропонованих змін є також посилення співпраці між центральною адміністрацією, воєводами та самими уповноваженими, а також більше залучення представників меншин до процесу формування державної політики у цій сфері. Заплановані роботи щодо внесення змін до закону про національні та етнічні меншини мають стати нагодою для впорядкування обговорених на засіданні питань і створення більш узгодженої, професійної системи підтримки. ●

eprasa.pl 27285614df

Майстер-класи з писанкарства у Ґіжицьку

Діячі гуртка Об'єднання українців у Польщі в Ґіжицьку запрошують 29 березня батьків з дітьми, молодь і старших на майстер-класи з виготовлення писанок.

«Запрошуємо всіх, хто хоче створити свою оригінальну писанку згідно з українськими традиціями. Для охочих обов'язкова резервація місць», – зазначають організатори.

Майстер-класи пройдуть у домівці ОУП у Ґіжицьку за адресою – вул. Gdańska 11. Більше про подію можна прочитати на фейсбук-сторінці гуртка (Związek Ukraińców Giżycko).

Зустріч представників нацменшин Сілезії

18 березня члени катовицького гуртка Об'єднання українців у Польщі взяли участь у щорічній зустрічі організацій, що представляють етнічні та національні групи Сілезького воєводства.

Об'єднання на зустрічі представляли голова гуртка Іван Зрада, заступник голови Петро Кормило, секретарка Василина Клименко та члени – Христина Богонюк-Ґаювка, Володимир Клименко та Марія Кормило.

Зустріч відбулася у воєводському управлінні.

«Це була важлива нагода підсумувати діяльність та обговорити виклики, з якими стикаються національні та етнічні спільноти в нашому регіоні», – написали про зустріч діячі катовицького гуртка ОУП на їхній фейсбук-сторінці.

У своєму виступі заступник голови гуртка Петро Кормило наголосив, що в останні роки діяльність організації значною мірою зосереджувалася на підтримці громадян України, які внаслідок війни були змушені покинути свої домівки та знайти притулок у Польщі, зокрема в Сілезькому воєводстві. Ця діяльність охоплює допомогу з житлом, пошуком роботи, інтеграцією в польське суспільство та підтримку дітей в системі освіти.

Також було висвітлено зростання проблеми навколо мови ворожнечі та дезінформації, що особливо гостро стоїть під час виборчих кампаній. Було наголошено на важливості використовувати перевірену інформацію для побудови взаєморозуміння.

Діячі Об'єднання з Катовиць висловили вдячність за постійну співпрацю та спільні культурні й соціальні ініціативи.

«Нарешті було передано інформацію про те, що громада отримала новий храм – святиню святих Кирила та Мефодія для греко-католицької парафії», – написали представники гуртка ОУП у Катовицях.

Перша літургія для греко-католиків у цьому храмі відбулася 8 березня.

Фото з фейсбук-сторінки гуртка

Відзначення шевченківських роковин у Ґданську

15 березня українська громада Ґданська відзначила 212-ту річницю від дня народження Тараса Шевченка.

З цієї нагоди театр пісні «Дивоцвіт» під керівництвом Степана Кончаківського представив літературно-музичну композицію «Борітеся – поборете».

Захід відбувся в домівці ґданського гуртка ОУП.

«Учасники мали можливість провести час у теплій і дружній атмосфері, поспілкуватися, випити чаю та кави, а також разом заспівати найвідоміші пісні», – повідомляють організатори на фейсбук-сторінці домівки.

У Ґданську пройшло й інше відзначення шевченківських роковин. Раніше, 11 березня, свято, присвячене Кобзарю, відбулося у початковій школі № 45, де проходять заняття з української мови.

У рамах події «Тарас Шевченко – геній українського слова» діти, молодь та їхні батьки не лише читали та декламували вірші. Вони також спільно взяли участь в іграх, пов'язаних з творчістю й постаттю поета.

Учасниці підляського «Ранку» отримали стипендії від маршалка

Учасниці Українського ансамблю пісні й танцю «Ранок» з Більська-Підляського отримали стипендії у галузі художньої творчості від маршалка Підляського воєводства.

Їх було вручено сімом учасницям колективу.

«Ця відзнака визнає їхню пристрасть, працю та відданість художній діяльності й просуванню культури нашого регіону. Вітаємо та бажаємо подальших успіхів!» – написано у повідомленні на фейсбук-сторінці ансамблю за 12 березня.

Нагадаємо: український ансамбль пісні й танцю «Ранок» з Більська – це один із головних колективів Союзу українців Підляшшя. Минулого року гурт відзначав ювілей 30-річної діяльності.

Концерт «Хай буде весна» у Щеціні

У світлиці щецінської домівки 8 березня відбулася зустріч, присвячена 212-м роковинам від дня народження Тараса Шевченка та 165-м роковинам від дня його смерті. У ході неї діти з пункту навчання української мови представили артистичну програму «Хай буде весна». Підготувала учнів Мар'яна Курилич.

Виступу дітей передувала хвилина мовчання в пам'ять про почесного консула України Генрика Колодія, який несподівано й передчасно відійшов від нас 20 лютого.

Після виступу голова щецінського гуртка ОУП Ярослав Білас привітав усіх присутніх жінок з їхнім святом – Днем жінки. Потім, як читаємо на фейсбук-сторінці Щецінського відділу Об'єднання, присутні приємно провели час, пригощаючись випічкою та кавою й чаєм, які підготували батьки юних виконавців.

На фейсбук-сторінці відділу ОУП у Щеціні (Związek Ukraińców w Polsce, oddział w Szczecinie) можна подивитися короткий відеозвіт з події.

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 27285614df

Павло ЛОЗА
Фото з фейсбук-сторінки
Генерального консульства України в Любліні

82-га річниця трагедії у Сагрині

Кожного року 10 березня у Сагрині відбуваються заходи, щоб вшанувати пам'ять православних українців, що мешкали в місті. Цьогоріч квіти до меморіалу на сагринському цвинтарі поклали українські дипломати та представники українських організації з Польщі й України.

Нагадаємо, що 10 березня 1944 року солдати Армії Крайової разом із членами селянських батальйонів напали на своїх співгромадян і протягом двох днів позбавили життя понад 1200 українців. За підрахунками професора Ігоря Галагіди, у самій Сагрині загинуло тоді щонайменше 606 осіб, серед них – не менше 382 жінок і дітей.

У 82-гу річницю трагедії у Сагрині службу за душі жертв очолив отець митрат протоієрей Андрій Лось у співслужінні з численним духовенством Люблінсько-Холмської православної єпархії. На завершення богослужіння отець Андрій Лось звернувся зі словом до присутніх українською і польською мовами.

«Згодом українські учасники урочистостей заінтонували – за традицією минулих років – гімн України „Ще не вмерла України". Потім прибулі делегації поклали вінки та поставили лампадки в пам'ять жертв», – написав у пості на своїй фейсбук-сторінці голова Українського товариства, історик, доктор Григорій Купріянович.

Окрім представників цієї організації, в урочистостях взяли участь віряни Люблінсько-Холмської православної єпархії, численні холмщаки з України, зокрема Волині та Львова, згуртовані у Львівському та Волинському товариствах «Холмщина», представники Спілки українців – «Пам'ять і спадщина», Православного братства свв. Кирила та Мефодія у Білій на Підляшші.

Голова УТ відзначив у дописі, що вперше за роки на панахиді були представники української держави. Цьогоріч до Сагрині приїхали заступник посла України в Польщі Роман Шепеляк та генеральний консул України в Любліні Олег Куць.

«Пам'ять про невинно вбитих мешканців Сагрині об'єднала українців у Польщі та за її межами, нагадуючи про відповідальність перед минулим і майбутнім поколіннями – берегти історичну правду, гідність і пам'ять про тих, хто загинув», – читаємо у повідомленні на фейсбук-сторінці Генерального консульства України в Любліні.

Були також представники Львівської обласної військової адміністрації та Львівської обласної ради.

«Добре, що цього разу враховано, що традицією стало виконання гімну України після богослужіння», – пише у дописі доктор Григорій Купріянович. Проте додає: «Прикро, що не помічено присутності на урочистостях офіційних представників української держави».

Голова УТ зауважує, що зараз особливого контексту надає факт про внесення Сагрині до переліку місць польсько-українського конфлікту 40-х років XX століття, де невдовзі мають початися ексгумаційні роботи.

«Це дуже важливо, адже саме в Сагрині ніколи таких ексгумаційних робіт не проведено і, за свідченнями, жертви злочину спочивають не лише на кладовищі, але також на полях навколо села та інших місцях», – пише історик з Любліна. Він згадує теж, як кільканадцять років тому на засіданні Спільної комісії уряду та національних і етнічних меншин поставив питання про ексгумації жертв Сагрині. Тоді представник Інституту національної пам'яті Польщі відповів: «А з якою метою?»

«Дивно було пояснювати представнику державної установи, яка займається історичною пам'яттю, чому потрібно ексгумувати жертви, які не мають могили… У цьому контексті тим більш символічною була відсутність у Сагрині у 82-гі роковини злочину офіційних представників польської держави», – наголошує представник української громади з Любліна.

«Сподівався, що це зміниться в останніх роках, адже в Сагрині загинули громадяни Республіки Польща української національності православного віросповідання», – додає історик, який у минулому надсилав листи у цій справі до представників польської держави. У них він наголошував, зокрема, що «для української громади це було б знаком поваги до її історичної пам'яті з боку держави та рівного ставлення до пам'яті жертв конфліктів 1940-х років, незалежно від їхньої національності та віросповідання».

«На жаль, як і в минулих роках, офіційних представників польської держави і цього року не було, не було також відповіді на мої листи у цій справі», – зазначає у своєму дописі доктор Григорій Купріянович. ●

eprasa.pl 27285614df

Валерія ГУРЖИЙ

18-22 – залишилися чи виїхали?

Пройшло трохи більше пів року з тих пір, як українським чоловікам віком від 18 до 22 років дозволили виїжджати за кордон під час дії воєнного стану, тож ми вирішили розібратися із наслідками цього рішення.

Про рішення уряду

Кабінет Міністрів України 27 серпня дозволив чоловікам 18-22 років виїжджати за кордон. Таке рішення ухвалили, щоб «надати молодим українцям ширші можливості для навчання, стажування та легального працевлаштування за кордоном для використання здобутого досвіду в Україні», – пояснив міністр внутрішніх справ Ігор Клименко.

Чоловіки віком від 18 до 60 років не могли виїжджати за кордон з початку російського повномасштабного вторгнення. Така заборона діяла з 24 лютого 2022 року у зв'язку із запровадженням воєнного стану. Виключення були лише для волонтерів, водіїв, студентів іноземних університетів та батьків, які мають трьох дітей і більше.

Як рішення сприйняло суспільство

Варто зазначити, що в Україні мобілізації підлягають чоловіки віком від 25 до 60 років. Тобто до 25 років чоловіки можуть долучитися до ЗСУ лише на добровільній основі. Багато чоловіків до цього віку жалілися, що вони не можуть виїхати на заробітки, професійні стажування або поїхати у подорож перед можливою майбутньою мобілізацією.

Після ухвалення рішення суспільство розділилося на два табори. Частина людей сприйняла дозвіл позитивно, а частина – виступила категорично проти. Зокрема, були побоювання, що ці молоді люди не повернуться з-за кордону, а Україна втратить велику частину молодих працівників і спеціалістів, що може мати негативні наслідки для економіки, а також чисельності війська та демографії. З цього приводу відомий український військовий, волонтер, хокеїст Микола Ворошнов заявив, що Україні необхідно омолоджувати армію. «Я проти того, щоб п'ятидесятирічні чоловіки місяцями утримували позицію в посадці, а 21-річні українські здорові хлопці працювали на будові в Чехії», – сказав він.

Скільки ж чоловіків виїхало

З серпня по листопад 2025 року з України до Польщі виїхало приблизно 98 тисяч українських чоловіків віком від 18 до 22 років, повідомляло BBC із посиланням на речника польської прикордонної служби Анджея Южвяка. При цьому одна людина могла перетинати кордон декілька разів та повернутися назад в Україну. Зокрема, за цей час з Польщі до України в'їхало понад 45 тисяч чоловіків цього віку. Варто зазначити, що мова йде виключно про перетин польського кордону, а українські чоловіки також могли перетинати кордон з Угорщиною, Молдовою та Румунією.

Наразі є складнощі зі збором інформації про кількість чоловіків віком 18-22 років, які перетинають кордон, адже більшість країн, зокрема й Україна, не веде статистику за віковою категорією, а збирають інформацію – скільки загалом українців будь-якого віку перетнули кордон.

Якщо говорити про чоловіків віком від 18 до 60 років, то офіційно з початку повномасштабного вторгнення виїхали і не повернулися приблизно 470 тисяч чоловіків. Однак ця цифра не враховує тих, хто перетнув кордон незаконно, повідомляють прикордонники.

Для порівняння – чисельність ЗСУ станом на 2026 рік складає близько 700 тисяч військовослужбовців, а населення України разом із людьми на тимчасово окупованих територіях – близько 37 мільйонів. Тобто кількість чоловіків, які за весь час повномасштабного вторгнення офіційно виїхали за кордон, складає 67% всієї чисельності ЗСУ.

Що кажуть чоловіки 18-22 років

20-річний Дмитро живе та вчиться у Києві та розповідає, що коли вперше почув про постанову уряду, то думок поїхати на зовсім не було. Було бажання поїхати до друзів в гості, які з початку повномасштабної війни живуть за кордоном та виїхали ще до свого повноліття. Також були думки відкласти гроші та поїхати на відпочинок за кордон. «Не бачу сенсу їхати кудись, наприклад у Німеччину, сидіти там на державних виплатах та в усьому собі відмовляти. Я вирішив залишитися в Україні», – додає Дмитро. Хлопець розповідає, що з його оточення, зокрема й одногрупників, виїхав лише один чоловік.

Михайло родом із Харкова та продовжував там жити й після початку повномасштабного вторгнення. У 2022 році він закінчив коледж, а потім працював продавцем-консультантом. Розповідає, що з підліткового віку хотів жити за кордоном. Планував після закінчення коледжу переїхати до Польщі, працювати там та жити, але почалася повномасштабна війна й кордони закрили. «У липні 2025 року я не витримав і спробував нелегального перетнути кордон, але мене спіймали. Сплатив штраф та повернувся до Харкова», – пригадує Михайло. Через місяць Кабмін прийняв постанову, яка дозволила чоловікам до 22 років виїжджати за кордон. Після цього Михайло зібрав рюкзак, валізу та зустрівся з другом, який подарував йому квитки з Харкова до Києва та з Києва до Холма. 29 серпня Михайло був вже у Варшаві, переночував у місті та виїхав до Дрездена, що у Німеччині. «Я пішов до Макдональдсу з другом-німцем. Там у мене почала відновлюватися нервова система, якщо так можна сказати, я почав плакати та казати, що не хочу повертатися в Україну», – розповідає Михайло. Він додає, що не планує повертатися до України, навіть якщо завершиться війна. Хлопець проживає у житлі для біженців, ходить на інтеграційні курси та отримує виплати по безробіттю. У країні вже має друзів як німців, так і українців. Серед причин, чому Михайлу не подобалося в Україні, він називає корупцію, низький рівень життя, можливу мобілізацію та тиск щодо сексуальної орієнтації.

eprasa.pl 27285614df

Підготувала Тетяна ДАНЮЧЕНКО

На 98-му році помер патріарх Філарет

20 березня пішов із життя 97-річний патріарх Української православної церкви Київського патріархату Філарет (Денисенко). Раніше його госпіталізували через погіршення стану здоров'я, він помер від наслідків загострення хронічних хвороб.

Фото з фейсбук-сторінки УПЦ КП

22 березня в Києві пройшла церемонія похорону патріарха. Зранку в Михайлівському Золотоверхому монастирі відбулася заупокійна літургія під проводом предстоятеля Православної церкви України митрополита Епіфанія. Попрощатися прийшли сотні людей. Згодом жалобна процесія з тілом патріарха Філарета вирушила від монастиря через Софійську площу до Володимирського кафедрального собору. Там завершили відспівування і відбулося поховання. У ході брали участь тисячі священнослужителів і мирян. Труну з тілом патріарха розмістили в крипті Володимирського кафедрального собору – відповідно до заповіту Філарета.

На позачерговому засіданні Архієрейського собору УПЦ КП, що відбувся увечері 20 березня і зранку 21 березня, заявили про обрання новим патріархом архієпископа Сумського Никодима (Кобзаря).

Нагадаємо, патріарх Філарет народився 23 січня 1929 року в селі Благодатне на Донеччині. Спершу він навчався в Одеській духовній семінарії, потім – у московській духовній академії, де здобув ступінь кандидата богослов'я.

У 21-річному віці прийняв чернечий постриг з ім'ям Філарета. В 1962 році був висвячений у єпископи. 14 травня 1966 року Філарета призначили екзархом України та архієпископом Київським і Галицьким. Відтоді він зосередив свої зусилля на розвитку й зміцненні українського православ'я.

Після здобуття Україною незалежності митрополит Філарет ініціював вихід Української православної церкви з-під юрисдикції москви. Він став одним із засновників Української православної церкви Київського патріархату, а згодом – її предстоятелем. За це російська православна церква позбавила його сану та наклала на нього анафему.

15 грудня 2018 року напередодні об'єднавчого собору трьох церков Українську православну церкву Київського патріархату ліквідували. Це було умовою створення єдиної Православної церкви України, яка 6 січня 2019 року отримала Томос про автокефалію.

Патріарх Філарет спочатку підтримав створення Православної церкви України та обрання її предстоятелем митрополита Епіфанія. Однак згодом між Філаретом і митрополитом Епіфанієм виникли розбіжності. Філарет розкритикував наданий Томос і заявив про відновлення діяльності УПЦ Київського патріархату.

3 червня 2019 року архієрей перебував «на спокої» Православної церкви України. ●

Хлопець є представником ЛГБТ-спільноти, тож в Німеччині відчуває себе вільнішим, бо, за його словами, в Україні з цим проблеми.

Валерій виїхав за кордон у 16 років з родиною. Спершу жив у Грузії, а потім у Болгарії. Там він працював на складі та магазині, коли назбирав гроші, то вирішив звільнитися. Після цього почав подорожувати автостопом, ходив в гори, займався спортом та вчився грати на музичних інструментах. За кордоном Валерію жити було комфортно, але себе він описує як «людину, яка з юнацтва живе власними ідеалами та принципами». Одним із таких ідеалів було повернення в Україну та вступ до лав ЗСУ. Таке рішення він прийняв після двох років життя за кордоном. Каже, що на нього вплинули розмови з іншими українцями, які негативно говорили про Україну та хвалили ті країни, де живуть зараз. Валерій задумався, що ці країни не стали комфортними та з високим рівнем життя за якимось щасливим збігом обставин. На його думку, у більшості саме громадяни цих країн працювали для цього. Після повернення в Україну чоловік долучився до 12-ї бригади спеціального призначення «Азов» та став бойовим медиком. Піти на службу вирішив через внутрішні почуття, «які важко описати з раціональної точки зору». Також йому було соромно через те, що його однолітки гинуть на війні й отримують інвалідність, поки він може кататися автостопом та грати на музичних інструментах за кордоном. «Я думав про те, що, можливо, вони теж хотіли б робити те, що роблю я зараз, але замість цього вони перебувають там й роблять те, що роблять», – додає Валерій.

Чи вплинув виїзд молодих чоловіків на ринок праці та освіту

У вересні 2025 року сайт для пошуку роботи Work.ua опублікував статистику про те, як виїзд чоловіків віком від 18 до 22 років вплинув на ринок праці. Тоді 37% роботодавців заявляли, що співробітники цієї вікової категорії почали звільнятися – найбільше у сфері готельно-ресторанного бізнесу та роздрібної торгівлі. За спостереженнями, хлопці подекуди звільнялися і виїжджали цілими колективами. Також у дослідженні вказали, що частка резюме чоловіків віком від 18 до 22 років зменшилася. Станом на березень 2026 року у коментарі «Нашому слову» у Work.ua розповіли, що нового дослідження не проводили, але ситуація на ринку праці вирівнялася.

У Міністерстві освіти та науки України зазначили, що рішення про виїзд молодих чоловіків за кордон не вплинуло на систему освіти – сильного відтоку студентів не відбулося. ●

eprasa.pl 27285614df

АНАЛІТИКА

Григорій СПОДАРИК

Допомогли й засумнівалися: польський парадокс підтримки України

Польща у 2022-2023 роках стала ключовим союзником і тилом для України, продемонструвавши масштаб підтримки, який уже називають історичним. Про це йдеться у звіті «Польська допомога Україні 2022-2023», підготовленому Радою з питань співпраці з Україною.

Документ уперше системно узагальнює дії держави, місцевої влади та громадянського суспільства, показуючи, як країна мобілізувалася у відповідь на повномасштабне вторгнення росії. Як наголосив віцепрем'єр Радослав Сікорський у вступному слові до звіту: «Допомога Україні стала не лише проявом солідарності, а й інвестицією у безпеку всієї Європи». Слід зауважити, що загальна вартість гуманітарної та економічної підтримки з боку польського уряду у 2022-2023 роках сягнула приблизно 90 мільярдів злотих.

Системна підтримка

Після початку війни Польща взяла на себе основний потік біженців, що став найбільшою міграційною хвилею в Європі з часів ІІ Світової війни. За рік українці перетнули польський кордон понад 9 мільйонів разів. Особливо відчутним навантаження було для прикордонних і великих міст. Так, через Перемишль, населення якого становить лише 56 тисяч, за кілька місяців пройшло понад мільйон біженців. У Ряшеві кількість жителів зросла більш ніж наполовину, а Варшава прийняла близько 300 тисяч українців уже в перші тижні війни. Польський уряд оперативно створив правову базу для допомоги, ухваливши спеціальний закон, який дозволив українцям легально перебувати в країні, працювати, користуватися медичними та освітніми послугами. Ключовим інструментом став номер PESEL зі статусом UKR, який отримали понад 1,7 мільйона осіб. Це відкрило доступ до соціальних виплат, ринку праці та державних сервісів.

Система підтримки охопила всі рівні – від центральної влади до звичайних громадян. Воєводи організували пункти прийому та розміщення, а місцева влада забезпечила житло і харчування для сотень тисяч людей. Водночас вирішальну роль відіграло суспільство: за даними досліджень, 77% поляків долучилося до допомоги, а кожна чотирнадцята родина прийняла біженців у своєму домі.

Значні ресурси були спрямовані на базові потреби, як житло, транспорт, харчування. Лише на розміщення і забезпечення біженців витрачено понад 3,5 мільярда злотих. Держава також компенсувала витрати тим, хто надавав прихисток, виплачуючи кошти за кожен день проживання українців у приватних домогосподарствах.

Важливим складником стала інтеграція українців на ринку праці. За два роки було зареєстровано майже 1,9 мільйона повідомлень про працевлаштування, а понад 960 тисяч громадян України офіційно працювали в Польщі. Українці становлять більшість серед іноземців, зайнятих у польській економіці, що свідчить про їхню ключову роль у підтримці економічної стабільності країни.

Польща також забезпечила широкий доступ до медицини. Витрати на лікування українців сягнули сотень мільйонів злотих, тим часом система охорони здоров'я приймала як цивільних осіб, так і поранених військових. Водночас значна увага приділялася психологічній допомозі та вакцинації дітей. Освітня система відкрила двері для сотень тисяч українських школярів, для яких було організовано додаткові заняття з польської мови та адаптаційні програми.

Окремим напрямом стала підтримка культури, науки та бізнесу. Польські інституції реалізували сотні проєктів для українських митців, науковців і підприємців. Відкриття офісів підтримки бізнесу, надання ґрантів і можливостей для навчання дозволили багатьом українцям не лише вижити, а й продовжити професійну діяльність.

Звіт підкреслює, що масштаби допомоги стали результатом не лише рішень уряду, але також безпрецедентної мобілізації суспільства. Польща фактично створила комплексну систему підтримки, яка охоплює всі сфери життя від гуманітарної допомоги до економічної інтеграції.

У 2022-2023 роках країна теж виступила одним із головних лобістів європейського майбутнього України. Вже з перших днів війни президент Анджей Дуда та уряд відкрито закликали надати Україні статус кандидата до ЄС, а прем'єр Матеуш Моравецький особисто долучився до дипломатичних зусиль, зокрема під час символічного візиту до Києва. Польська дипломатія активно переконувала країни Євросоюзу щодо майбутнього членства української держави, і вже в червні 2022 року Європейська Рада ухвалила історичне рішення надати Україні статус кандидата.

Країна без таборів

Військова підтримка України стала ще одним ключовим масштабним і системним напрямом польської допомоги. Від початку війни Польща передала десятки пакетів озброєння на суму понад 18 мільярдів злотих: від танків і артилерії до літаків, ППО та мільйонів боєприпасів. Загалом ідеться про сотні одиниць важкої техніки, включно з понад 300 танками, що зробило Польщу світовим лідером у їхньому постачанні до України.

Важливо, що Варшава не лише передавала власне озброєння, а й ініціювала міжнародні рішення, зокрема створення «танкової коаліції» та навчальної місії ЄС EUMAM, у межах якої підготовлено десятки тисяч українських військових. Окрему роль Польща відіграла як стратегічний логістичний центр: через її територію проходить понад 90% усієї міжнародної військової допомоги Україні. Фактично країна стала головним коридором підтримки, без якого оборона української держави була б значно складнішою.

Місцеве самоврядування Польщі виступило «першою лінією» допомоги українцям під час війни. Саме воєвод-

eprasa.pl 27285614df

ства, повіти та ґміни взяли на себе головний удар міграційної хвилі, коли мільйони біженців отримали житло, харчування, медичну допомогу й транспорт завдяки діям на місцях. У тісній співпраці з урядом місцева влада організувала систему прийому біженців: створювалися пункти розміщення, інформаційні центри, забезпечувалося фінансування. Лише на проживання й харчування було витрачено мільярди злотих. Окремо держава підтримувала і звичайних поляків, які приймали українців у своїх домівках. Центрами солідарності стали міста, як-от Варшава, Люблін чи Перемишль, які не лише прихистили сотні тисяч людей, а й швидко організували гуманітарну допомогу для України. За це низка польських міст отримала відзнаку «Місто-рятівник» від президента України Володимира Зеленського.

Польська неурядова допомога Україні також була справжнім феноменом масової солідарності. Польщу називали «країною без таборів для біженців». Прикладом індивідуальної допомоги можна назвати Матеуша Водзінського, який власноруч організував постачання сотень позашляховиків для ЗСУ, коли з кількох машин його проєкт виріс до понад 300 авто, переданих на фронт. Не менш показовою була й масштабна акція зі збору коштів на Байрактар, ініційована Славоміром Сєраковським. У підсумку виробник надав дрон безплатно, а гроші, до збору яких долучилися сотні тисяч поляків, витратили на гуманітарні потреби України. Паралельно польські медики, зокрема команда Даміана Дуди, працювали безпосередньо на фронті, рятуючи під обстрілами життя українських військових.

Велику роль відіграли й релігійні організації. Мережа Caritas у Польщі допомогла мільйонам українців, надавши як продукти й житло, так і психологічну та освітню підтримку. А «Лицарі Колумба» організували міжнародні збори, гуманітарні виїзди та центри допомоги, доставляючи тисячі тонн вантажів навіть на лінію фронту. Польська Асоціація Мальтійського ордену також вже з другого дня війни розгорнула масштабну програму підтримки. За перші місяці було залучено сотні волонтерів, а загальна вартість допомоги перевищила 96 мільйонів злотих. Організація забезпечувала медичну та соціальну допомогу на кордоні, відкривала пункти підтримки на вокзалах, доставляла гуманітарні вантажі до прифронтових і постраждалих міст України, займалася евакуацією пацієнтів та підтримкою біженців у Польщі, створивши інтеграційні проєкти, починаючи від мовних курсів і завершуючи допомогою у працевлаштуванні. У ширшому масштабі участь громадянського суспільства вражає: понад 115 000 неурядових організацій у Польщі долучилося до допомоги Україні. Серед них ключову роль відігравали Польський центр міжнародної допомоги, Польська гуманітарна акція та Польський Червоний Хрест. Польський центр міжнародної допомоги евакуював понад 1200 осіб із Харкова, допоміг 35 000 осіб у транзитному центрі у Варшаві та передав в Україну 66 транспортних засобів. Польська гуманітарна акція у 2023 році надала допомогу 635 000 осіб, а загалом підтримала майже 1,2 мільйона біженців. Польський Червоний Хрест виділив понад 250 мільйонів злотих і надав допомогу більш ніж 1,2 мільйонам осіб, передавши тисячі тонн гуманітарних вантажів.

Зміна настроїв

Ще у 2022 році допомога Україні в Польщі була майже беззаперечною: близько 94% суспільства підтримувало прийом біженців, а політики в один голос говорили про солідарність. Це був момент емоційного єднання, коли війна сприймалася як моральний виклик. Але вже за кілька років ця одностайність поступилася складнішій, більш суперечливій реальності. Поворот почався з поєднання кількох факторів. Економічне напруження, зокрема конфлікт навколо українського зерна у 2023 році, вперше відкрито показало зіткнення інтересів обох країн. Зростання вартості життя та навантаження на школи, медицину і ринок житла зробили присутність мільйонів українців більш відчутною у щоденному житті. До цього додалася очікувана «втома від війни» та зменшення готовності до тривалих жертв. Важливу роль відіграли й історичні питання, які знову почали звучати в публічному просторі. Теми Волинської трагедії та складної спільної історії, які у 2022 році свідомо відходили на другий план, поступово повернулися в політичні дискусії. Вони не стали головним фактором зміни ставлення до України, але підсилили скептицизм і виявилися додатковим аргументом в руках тих, хто виступає за обмеження допомоги.

Ці зміни чітко було помітно під час виборів. У кампанії 2023 року партія «Право і справедливість» наголошувала на захисті національних інтересів, особливо в контексті економічних конфліктів. Опозиційна «Громадянська коаліція» залишалася проукраїнською, але також перейшла до більш стриманої риторики. У президентській кампанії 2025 року тема України перетворилася вже на повноцінний елемент політичної боротьби: радикал Славомір Менцен прямо говорив, що Польща «нічого не отримує» від допомоги українцям, тоді як демократичні лідери підкреслювали необхідність підтримки, але в категоріях безпеки й прагматизму, а не емоцій.

Не стали тягарем

Однак економічні дані малюють іншу картину, ніж політичні гасла. Українці в Польщі не стали тягарем для бюджету: вони створили близько 2,7% ВВП, а надходження з податків і внесків перевищують витрати на допомогу. Більшість прибулих до Польщі після початку повномасштабної агресії працює, не призводячи до росту безробіття, а, навпаки, заповнюючи дефіцит робочої сили. На практиці твердження про «переплату» не підтверджується. І саме тут виникає головний парадокс: у момент, коли економічний баланс є позитивним, суспільне відчуття стає більш критичним. Повсякденні витрати й видимі навантаження відчуваються сильніше, ніж макроекономічні вигоди. У результаті Польща не відмовилася від підтримки України, але змінила її логіку. Від емоційної солідарності вона перейшла до холоднішого розрахунку, де поряд із безпекою і геополітикою дедалі більшу роль відіграють економіка, внутрішня політика й навіть історична пам'ять. Саме ця еволюція визначає сьогоднішню польську дискусію про Україну. А чергові політичні вибори, які традиційно загострюють ставлення до України та українців, не за горами... ●

eprasa.pl 27285614df

Марта ЛЕВОСЮК-ОЛІЙНИК
Фото з фейсбук-сторінки Фонду

Многая літа, Тарасе!

Минають уже 212-ті роковини від дня народження славетного поета Тараса Шевченка. Усі святкують і згадують. Як не згадати, бо ж це пророк, persona magni momenti. Стільки років його слова бринять у наших домівках і на наших устах. Організатори святкувань щороку вигадують, під яким ще ракурсом розповісти про цю постать та її роль, про значення того, що поет створив і про що думав.

На музично-літературному концерті до цьогорічних шевченківських святкувань, проведеному Фондом Святого Володимира та ОУП у Кракові, прозвучала доповідь професора Володимира Мокрого про «Буквар» й значення навчання української мови для дітей. Чи знаєте, де Тарас навчився читати й писати? Де навчився знаходити відповідні слова, щоб описати те, що турбує його думки та душу? Як він відкрив таку можливість і відчув спроможність чітко й із задумою описати свої міркування й почуття? Чи хтось із читачів коли-небудь цікавився цим? А чому б, власне, про це не подумати? Коли в людини з'являється цікавість і потреба відкривати, докопуватись до суті, розуміти засади світу, який нас оточує? Чому не в дитинстві, чому не від батьків, а може, саме завдяки цьому? Тепер все так легко нам приходить, так швидко, що ми втрачаємо охоту, а всі навколо ще й постійно змушують до чогось. А де наша цікавість? От бачите – десь вона і загубилась. Будьмо, як Тарас, шукаймо суті, шукаймо того, що справжнє, шукаймо правдивого життя.

Говорячи більше про святковий концерт, варто додати, що для глядачів заспівав хор «Осанна» та заграли дві бандури. Виступила солістка й студентка краківської Музичної академії Вікторія Шаманська з акомпанементом Ольги Цимбалюк. Була теж пісочна анімація Яни Косован в супроводі музики бандури та декламації віршів українською та польською мовами. Але, однак, слово – це слово, над яким ніхто і довше не задумався, бо «знов якась промова». То власне слово запало в душу. І від нього все почалось. «На початку було слово, слово було з Богом і слово було Богом» (Ів. 1:1). ●

eprasa.pl 27285614df

Учасники зустрічі після презентації книги Богдана Білецького «Спогади українця з Польщі» у Воєводській державній бібліотеці в Лодзі. На пам'ятному фото – автор книги, хор «Намисто» та гості заходу

Ірина СТЕПАСЬ
Фото надала авторка статті

Пам'ять, що звучить у слові й пісні

У Лодзі відбулася презентація книги Богдана Білецького «Спогади українця з Польщі». Тепла атмосфера, щирі спогади та українська пісня – саме такою запам'яталася ця зустріч, яка відбулася 28 лютого у Воєводській державній бібліотеці за адресою вул. Ґданська 100/102. Подія зібрала представників української громади, шанувальників літератури та всіх, кому небайдужа історія українців, що живуть у Польщі.

Під час презентації Богдан Білецький поділився особистими спогадами, розповів про свій життєвий шлях і досвід життя українця в Польщі.

«Ця книга – не лише про мене. Це спогади про людей, події та час, який формував долі багатьох українців у Польщі», – зазначив автор книги, звертаючись до присутніх на зустрічі. Він також розповів про те, як народилася ідея написання книги. Його щира і відверта розповідь була сповнена емоцій та роздумів, які викликали живий відгук у слухачів.

«Я хотів зберегти ці історії, щоб наступні покоління знали, через що проходили українці та як важливо берегти свою пам'ять й культуру», – сказав автор.

Варто зазначити, що книга «Спогади українця з Польщі» вийшла у двох мовних версіях – українською та польською. Завдяки цьому вона доступна для ширшого кола читачів і стає важливим містком для взаєморозуміння між культурами.

Зустріч провели Надія Павлишена та Степан Шніцар, які представили автора та створили атмосферу щирої й відкритої розмови. Важливою частиною заходу став живий діалог із залом. Присутні активно ставили запитання, ділилися своїми думками, спогадами.

Особливої атмосфери вечору додав виступ хору «Намисто», учасником якого є і сам Богдан Білецький. У виконанні хору прозвучали українські пісні, які глибоко зворушили слухачів і стали прекрасним музичним доповненням до літературної зустрічі.

Після завершення офіційної частини всі охочі мали можливість придбати книгу та отримати від автора пам'ятний автограф. Для багатьох це була нагода особисто поспілкуватися з паном Богданом і подякувати йому за збереження живих спогадів та історії.

Зустріч стала важливою культурною подією для української громади та ще раз нагадала, що пам'ять, слово і пісня здатні об'єднувати людей, зберігаючи історію для майбутніх поколінь. ●

Під час презентації книги Богдан Білецький розповідає про свої спогади та історії, що лягли в основу видання. Зустріч провели Надія Павлишена та Степан Шніцар

eprasa.pl 27285614df

ГРОМАДА

Павло ЛОЗА
Фото надав Мирослав Скірка

Об'єднання доставило в Україну автобус з допомогою

Об'єднання українців у Польщі передало до Вінниці автобус, додатково завантаживши його допомогою. Він служитиме для перевезення на відпочинок до родинного табору сімей з прифронтових міст.

Цими зусиллями ОУП підтримало табір родинного відновлення «Ptakha Camp». Його підопічними є матері з дітьми, які були змушені тікати з прифронтових районів.

– Табір створив мій друг, якого я знаю вже давно. Об'єднання українців у Польщі співпрацює з його організацією від початку повномасштабної війни в рамах програми допомоги Україні, – каже очільник ОУП Мирослав Скірка. – Автобус, який раніше вони використовували для перевезення дітей та матерів, зламався. А в травні починається черговий заїзд.

Тому голова Об'єднання звернувся до різних інституцій за допомогою. На звернення організації відповіло Правління Сілезького воєводського управління (Zarząd Urzędu Wojewódzkiego Województwa Śląskiego). Автобус за символічну суму 100 злотих плюс VAT Об'єднанню продала фірма «Komunikacja Beskidzka SA».

– Крім цього, нам вдалося зібрати інші необхідні речі для табору, – розповідає Мирослав Скірка, перераховуючи благодійників. – Цю гуманітарну допомогу ми, зокрема, отримали від повітового староства у Бартошицях. Також допомогли представники нашої громади з Ґіжицька, подружжя Ані та Павла Хащинів, гурток ОУП з Ольштина.

Придбаний автобус поїхав до Перемишля, де його завантажили допомогою, яку зібрали українці на Мазурах. Після – транспорт доставили до Вінниці.

– Я сподіваюся, що діти та матері скористаються цим автобусом. Це сім'ї, які більше не мають чоловіків та батьків, бо ті загинули на війні. Я радий, що ми можемо допомогти учасникам цьогорічного табору, – додає Мирослав Скірка.

Табір родинного відновлення «Ptakha Camp» – це проєкт громадської організації «Подільська агенція регіонального розвитку». Він розташований у селі Северинівка, що на Вінниччині. За чотири сезони тут безплатно відпочило понад 3 367 матерів і дітей. Загалом було проведено 65 благодійних заїздів для родин із Запорізької, Донецької, Дніпропетровської, Херсонської, Миколаївської, Харківської та Сумської областей.

Як читаємо на сторінці табору, програма охоплює психологічне відновлення, творчі майстер-класи, спортивні змагання, каякові сплави, йогу, вечори біля вогнища та розробку «Планів стійкості» – індивідуальних кроків до внутрішньої опори.

«Все це створює безпечний простір для відпочинку, перезавантаження та відновлення. Унікальність табору полягає в можливості спільного перебування дітей і матерів, що особливо важливо для дітей молодшого віку», – наголошують його організатори.

Минулого року до табору «Ptakha Camp» звернулося понад 5 000 мам і дітей із прифронтових територій. Але понад 3 000 родин так і залишилося в очікуванні. ●

ОГОЛОШЕННЯ

Ціна 1 примірника – **35,00 зл**; з висилкою – **45,00 зл**.
Замовлення просимо надсилати на адресу ТОВ «Тирса»:
TYRSA Sp. z o.o. ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa
email: **tyrsa@hot.pl** тел. **+48 |22| 679 95 47**
або вплачуючи рівновартість кількості замовлених примірників
на банківський рахунок:
TYRSA Sp. z o.o., Warszawa
Nr 95 1160 2202 0000 0000 3170 4029
чи поштовим переказом, з позначенням, скільки примірників замовляється.

eprasa.pl 27285614df

ГРОМАДА

Григорій СПОДАРИК
Фото з сайту cerkiew.eu

Хресна хода в Ґлотові за мир в Україні

Хресна дорога у Ґлотові в Хрестопоклонну неділю вже багато років є важливою традицією для греко-католиків північно-східної Польщі. Після повномасштабного вторгнення росії в Україну вона стала також часом спільної молитви українців, які були змушені залишити батьківщину.

Цього року тексти розважань підготували віряни з громад Млави, Модліна і Плоцька, якими опікується отець Богдан Костецький, який протягом 16 років служив у Криму. Серед учасників молитви у Ґлотові була його донька Анастасія Костецька. Вона розповіла, що підготовка до Хресної дороги була глибоко особистою для всіх, адже кожен долучився до створення молитов, згадуючи пережите з 2014 по 2022 рік. Це було емоційно важко, але допомагало відчути присутність Ісуса та надію на воскресіння. «Тільки любов переможе, і тільки з любов'ю маємо це переживати й молитися», – підкреслила Анастасія Костецька.

У Ґлотові біля кожної стації звучали слова про біль війни, страждання людей, проте також і надію та довіру до Бога. У молитвах згадували українських військових, які боронять свою країну, та всіх, хто страждає через війну.

Моління очолив владика Аркадій Трохановський. Він зазначив, що біль України, котра вже четвертий рік переживає повномасштабну війну, також демонструє цинізм сучасного світу, де, попри розмови про гуманність і добро людини, досі допускається насильство і вбивство. Ієрарх переконаний, що це є глибокою трагедією для всього людства. Владика підкреслив й важливість єдності українців – як тих, хто віддавна живе в Польщі й зазнав трагедії акції «Вісла», так і тих, хто змушений був покинути Україну через війну. «Сьогодні потрібна солідарність і єдність», – підсумував владика. Він додав, що спільна молитва має нагадати тим, хто мовчить про війну в Україні, про масштабну трагедію українського народу. Владика Аркадій Трохановський теж наголосив, що нинішня безпека Європи багато в чому залежить від відваги та стійкості Збройних сил України, які захищають континент від російської агресії. ●

КУЛЬТУРА

Мирослава ОЛІЙНИК

Студія Лілії Стаднік

У Варшаві є український культурно-мистецький осередок Studio Sztuki від «Fundacja Integracja Poprzez Sztukę», що розташований на вулиці Kijowska 7. Створила його художниця з Херсона Лілія Стаднік, яка переїхала до Варшави після початку повномасштабного вторгнення. Життя для неї, як творчої людини, не зупинилося – життєвим кредо стала місія допомоги тим, хто в силу непростих обставин опинився поза домом.

Про всі види діяльності та занять у Студії можна писати багато, бо праця, ентузіазм, енергія Лілії – неперевершені. Тут і столярка для дітей, і «веселі руханки», і писанкарство за стародавнім українським звичаєм, і малювання для дітей та дорослих, і кулінарія, і психологічні зустрічі – не перелічити. Треба згадати навіть про циркове мистецтво, де діти разом із батьками вчилися жонглювати, пробували акробатику – і як тут би обійшлося без професійного артиста-клоуна Alex Cirkus.

Тут проводять, зокрема, і зустрічі Клубу сеньйорів, де збираються люди старшого покоління, спілкуються, знайомляться одне з одним. А на останній зустрічі виступав гурт «Вишиванка», капельмейстером якого є справжній віртуоз-музикант Ярослав Саврук.

Лілія Стаднік *(на фото)* разом зі своїм чоловіком творять тут домашню атмосферу, де кожен може висловити свою думку, проявити свої здібності та талант. За плечима – десятки мистецьких проєктів, майстер-класів та зустрічей.

А до дня народження Тараса Шевченка відбувся творчий вечір, під час якого звучали вірші Шевченка у виконанні акторів Мала Scena, а також поезії, присвячені генію. Як сказала президентка Фонду, «кожен із учасників цього заходу ніби „приміряв" на себе шевченкове слово – і зробив його живим тут і зараз».

Треба додати, що Лілія Стаднік увійшла до числа номінантів на звання «Особистість року 2025» в галузі культури, обраних редакційною колегією «Польської метрополії Варшави». Адже для неї мистецтво – це набагато більше, ніж просто творчість, це мова серця, простір для зустрічі, відкритості, емпатії, творчої свободи. Вона здобула І місце у Мазовецькому воєводстві. ●

eprasa.pl 27285614df

ІСТОРІЯ

Юлія КАМІНСЬКА
Фото з Вікіпедії

Обіймала думкою увесь світ

Неординарна талановита особистість, яка, не закінчивши школи, стала поетесою і письменницею. Не вміючи читати й писати, складала свої твори подумки, старанно фіксуючи їх у пам'яті. Представниця шляхетного козацького роду, яка вимушена була працювати покоївкою. Перші її поезії опублікували, коли авторці було вже за 40... Її ім'я Маруся Вольвач (Вольвачівна) – одна з яскравих, але незаслужено забутих і викреслених з хрестоматій постатей.

Марія Степанівна Вольвач *(на фото)* народилася 29 березня 1841 року в селі Черемушна, розташованому за 15 кілометрів від центру повіту – містечка Валки Харківської губернії – в заможній родині сільського писаря. Її життя було окреслене загадковим і водночас пророчим передбаченням. Як вона потім згадуватиме в мемуарах, одного дня в їхнє село приїхали ченці-греки і зайшли в хату заможного козака; один з них уважно подивився на Марусю і сказав: «Ти така людина, котра хоче усе на світі знати... тебе будуть люди любити й поважати... Ніколи не вийдеш заміж. На твоєму шляху буде більше горя, ніж радості, а потім ти зробишся писателькою». Тоді Маруся ще й посміхнулась, сказавши, що не вміє ані читати, ані писати.

З автобіографічних творів дізнаємося, що її батько був сільським писарем, родина жила у достатку. Згодом батько пішов на підвищення і став волосним. Робота була не така спокійна, як у писаря, постійно за будь-якої погоди необхідно було їздити у справах. Під час однієї з таких поїздок батько сильно застудився і згодом помер. Марусі тоді було 7 років. З її споминів: «Як батько мій умер, мені був сьомий год. Я росла собі одна. Брати мої і сестра були старші од мене, а менча сестра умерла через год після батька. Сусід у нас близько не було, а хоть би й були, то мати мене не пускала гратись до дітей». Старші брати швидко розпродали батькову землю, худобу, майно, залишивши матір у скруті.

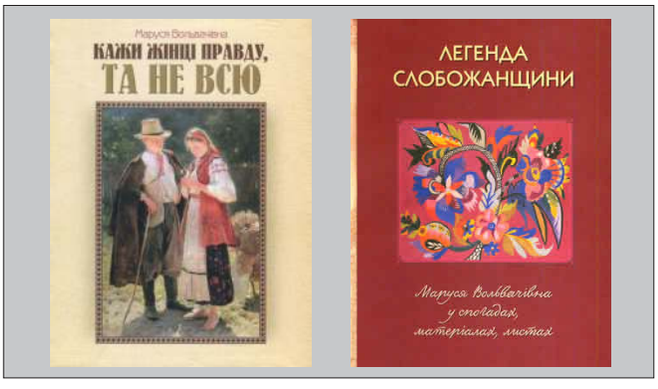

Самобутній літературний хист

Маючи неповних 14 років, Марія вирушає до Харкова, щоб набути там ремесла кравчині та отримати бодай якусь роботу. Проте першого ж дня перебування у Харкові доля звела її з одним подружжям з Петербурга. Вони були настільки вражені самобутністю і безпосередністю дівчини, що взяли її з собою, щоб була в них покоївкою. Маруся на той момент не знала грамоти, але мала непереборне бажання вчитися. Пани наобіцяли їй набагато більших заробітків, ніж у Харкові, навчання, життя в теплі та в добрі. Дівчина, не вагаючись, погодилась. Спочатку до неї була прикута увага господарів та їхніх гостей, вони сприймали «малороску» як екзотичну гарненьку іграшку, у автентичному вбранні, з незвичною харківською говіркою, манерами.

Невдовзі у панів вщух підвищений інтерес до неї, і Маруся перетворилася на звичайну наймичку без прав, а лише з обов'язками. «За шість місяців мого життя в Петербурзі я й разу не взялася за книжку, бо пані м'яко слала, та твердо було спати. Живу собі та й живу, а про вчення письма я вже й не турбувалась, бо знала, що тепер мені більше не доведеться вчитися». Петербург запам'ятався їй як чуже та непривітне місто. Ось як вона пізніше описувала свої враження: «Дивлюся, що в Петербурзі не так і святий вечір справляють, як у нас. Тут нема ні куті, ні узвару, ні пирогів, ні капусти з опеньками, ні гороху, ні риби печеної… А як у нас у сей день, то кожна господарка готовить страву, яка є смачніша… у сей багатий радісний вечір збираються вечеряти всі докупи у велику хату до господаря: робітник безрідний, наймит і наймичка».

У той час, як інші дівчата й хлопці здобували шкільні знання, Маруся була наймичкою, засвоюючи складні уроки у школі життя. Дуже сумувала за Україною. Згодом вона таки повернулась у рідне село до матері. Грошей на навчання не було, тож 1856 року Маруся знову поїхала до Харкова, де здобула професію швачки. Цим ремеслом заробляла собі на хліб упродовж життя. А паралельно вабило її художнє слово, хоча сама не вміла писати. Складала вірші та оповідання і з любов'ю «розміщувала їх на поличках своєї пам'яті».

Пізніше доля подарувала їй знайомство з українським професором, істориком Дмитром Багалієм, який навчав письму й допоміг видати перші книжки. Достеменно невідомо, що стало імпульсом до літературної творчості – наука професора чи пророцтво ченця. Однак Маруся вчилася писати й читати наполегливо, сумлінно, читала захоплено художню літературу, знала багато народних пісень, навколо неї гуртувалася сільська інтелігенція.

1870-ті роки були періодом літературного злету, хоча «малоруську віршотворку» на сході України не поспішали друкувати, вона залишалася в тіні. Авторка низки віршів і поем, чотирьох оповідань, трьох драм і «Спогадів української селянки». У 1887 році Марія Вольвач (Вольвачівна – творчий псевдонім поетеси) дебютує в харківському альманасі «Складка».

Тернистий шлях українського слова

Високо оцінювали творчість Марії Вольвач видатні літературознавці Микола Сумцов та Борис Грінченко, а Іван Франко опублікував у «Літературно-науковому віснику» НТШ (1899-1905) її поезії та мемуари. Особливо цікаві для істориків «Спогади української селянки», оскільки авторка розповідає в них не лише автобіографію, а ще й майстерно вплітає свій життєпис у строкату канву звичаїв і традицій тодішньої Слобожанщини. У 1893 році виходить перша

eprasa.pl 27285614df

збірка творів Марусі Вольвачівни – «Казка про таємні слова». Ще через три роки (у 1896 р.) у Харкові – збірка поезій та оповідань «Пісні і розмови Валківської селянки Марусі Вольвачівни».

За життя вийшло зовсім небагато її творів. З прикрістю вона усвідомлювала, який нелегкий шлях випав на долю українського слова, української книжки. У своєму листі до Бориса Грінченка просила його допомогти із продажем її книжок: «Україна – моє життя, бо я кохаю серцем і душею свою любу Україну, і гірко мені дивитися на неї, що вона рік за роком утрачує усе своє рідне, що так серцю мило». Письменник Вадим Пепа назвав колись Марію Вольвач «Катериною Білокур у літературі», порівнявши творчий талант цих жінок-самоучок у літературній та у художній царині.

Поетичні та прозові твори Марії Вольвач сповнені лірики і драматизму, живої, яскравої мови, з акцентом на гумор, з елементами іронії та навіть бурлеску. У віршах змальовано гірку долю українського жіноцтва («Отвіт козакові», «Працьовита людина», «Маруся-небога»). Фольклорні мотиви у віршах за мелодикою наближають їх до народних пісень, які легко співати. Сама Марія чудово співала, мала приємний тембр голосу. Авторка збагатила культурну фольклорну спадщину автентичними колядками та ліричними драмами «На великім шляху», «Є каяття, та нема вороття», «Батькова сповідь». Ці твори пересипані народними дотепними виразами, передають реалістичні сюжети повсякденного життя селян, демонструють вибір між добром і злом, неодмінно підводять до мудрих висновків, сповнених морального підґрунтя. Але в основі всіх сюжетів – бідна і добра жінка-трудівниця, яка бореться з безвідрадною самотністю та несправедливістю. «Ой, де тої правди певної шукати. Кому своє щире серденько віддати?»

Поезію і прозу Марії Вольвач не можна поставити в один ряд із класичною українською літературою кінця XIX – початку XX століття, зазначають критики. Це не підкреслено рафінована поетична творчість, притаманна у ті часи більшості літераторів, це яскрава народна поезія, побудована на фольклорній основі.

Повернення із забуття

У XX столітті про Марію Вольвач майже забули. Повернув її ім'я в літературу односелець письменниці, філолог, літературознавець Іван Лисенко. Він ще з дитинства чув від земляків розповіді про Марію, яка часто приїздила у Черемушну і читала людям свої твори. В архівах та бібліотеках Лисенко шукав вірші, п'єси, оповідання, фольклорні записи та листування забутої письменниці, з яких упорядкував книжку «Кажи жінці правду, та не всю». Вона містить вірші, оповідання, п'єси, фольклорні записи, листи. Назва трохи іронічна, ймовірно, сама авторка не назвала б так свою збірку. «Мені пощастило народитися на батьківщині Марусі Вольвачівни, – зазначив у передмові Іван Лисенко. – І то був би великий гріх не зібрати такий безцінний скарб».

Книга вийшла друком у Києві 2007 року в межах проєкту «Невідома Україна», який мав на меті видання науково-популярної літератури, яка б розкривала для сучасників невідомі сторінки української історії, культури, науки і техніки. Презентація збірки Марусі Вольвачівни відбулася теж у столиці, в музеї Івана Гончара. У приміщенні Черемушнянської школи тривалий час діяла музейна кімната Марусі Вольвачівни. Це була одна з локацій туристичного маршруту «Черемушна – батьківщина Марусі Вольвачівни». У Харківському історичному архіві зберігаються рукописи поетеси: дві п'єси, збірка лірики, поема та інші твори. До 180-річного ювілею народної письменниці Іван Лисенко видав книгу «Легенда Слобожанщини. Маруся Вольвачівна у спогадах, матеріалах, листах», де зібрав спогади односельців про свою талановиту землячку, статті літературних критиків, матеріали про вшанування її пам'яті у рідному селі та в Україні. До книги було вміщено також довідкові матеріали та кілька неопублікованих творів Марусі Вольвачівни.

На жаль, достеменно невідомо, як закінчила письменниця свій земний шлях. У згаданій книзі «Легенда Слобожанщини» Іван Лисенко висловив таке припущення: «Особисто я вважаю, що це сталося близько 1905 року в селі Карачівка (біля Харкова, що є нині частиною містечка Покотилівка), де часто відпочивала письменниця у своїх добрих приятелів». Марія Степанівна вірила віщунам, які напророкували їй неприродну смерть. Однак встановити дату та обставини смерті так і не вдалося… На жаль, не було знайдено й могили Марії Вольвач, не збереглися її фото. Однак навіть через товщу років її слово хочеться чути, напевно, тому, що промовляла до нас щира українка серцем і душею. «Хоть для світу я й не годюся бути писателькою, так хоть душею до того горнуся. Коли руки не вміють до путтяписати, так хоть думкою увесь світ обіймаю». ●

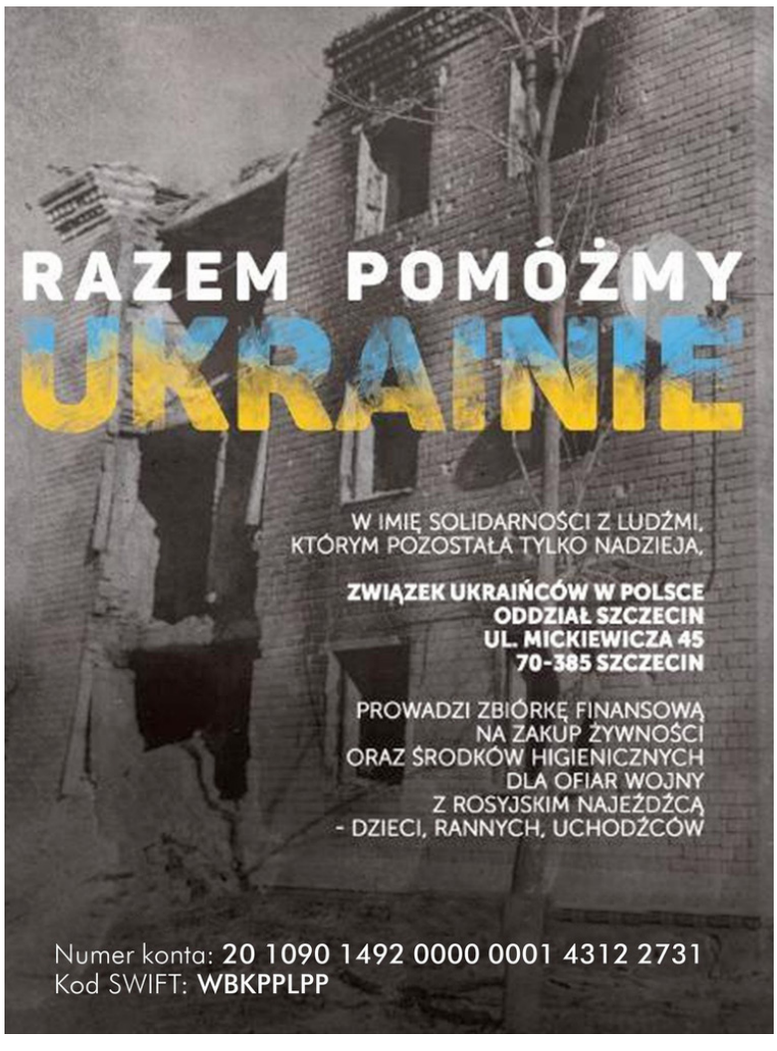

eprasa.pl 27285614df

Павло ЛОЗА
Фото з фейсбук-сторінки Центру культури ім. Б. І. Антонича

«Лемківски кстини» і не лем

У середині березня в Центрі культури ім. Б. І. Антонича у Ґорлицях відбулася вистава під назвою «Лемківски кстини». Але це не все, бо у планах «антоничівки» чергові заходи та ініціативи.

Виставу підготували діти та молодь з ансамблю «Лемківський перстеник» з Ґладишева, яким керує Вікторія Гойсак.

– Обряд хрещення ансамбль проводив не вперше, – розповідає членкиня правління Об'єднання лемків Анна Барнат, яка підказує нам, що дія вистави починається з народження дитини та прибуття хрещених батьків додому.

– Однак перш ніж ці хресні підуть до церкви, за традицією немовля кладуть під піч. Це робилося для того, щоб дитя було у майбутньому, наприклад, доброю господинею. Пізніше – хрещення у церкві та повернення до хати. Все це супроводжується піснями та віншуваннями, – розповідає представниця організації.

Ті, хто не бачив вистави, матимуть можливість переглянути її онлайн, оскільки дійство було записане. Зйомка відбулася, зокрема, в «Мазярській загороді» в Лосі. Наразі робота над фільмом триває, а з'явиться він на ютуб-каналі Об'єднання лемків.

«Лемківські кстини» – не єдиний захід, який відбувся цього року в Центрі культури ім. Б. І. Антонича. Взимку там проводили зустріч «Іде зьвізда чудна… – Лемківске колядування». А у планах на найближчі місяці – зустріч на тему книги Богдана Гука «Никифор. Лемко, позбавлений ідентичності» (оригінальна назва – «Nikifor. Łemko okradziony z tożsamości»), яка містить досі неопубліковані документи із судового процесу про повернення імені та прізвища Никифора – Епіфаній Дровняк. Процес відбувався поміж 1996 і 2003 роками в судах Ґорлиць, Нового Санча та Мушини.

Також у Центрі культури мають пройти кіновечори. ●

eprasa.pl 27285614df

Павло ЛОЗА
Фото автора статті
Графіка з фейсбук-сторінки ОЛ

У Ждині як вдома. А «дома найліпше»!

«Ватра» у Ждині – свято музики, слова, ремесел, спорту та повсякденного життя, що сягає корінням у лемківський краєвид Бескидів. Цього року фестиваль стане не лише «домом» для лемків, а й для ромів, євреїв та поляків. І найголовніше – домом без «гейту»!

Цьогорічна едиція «Ватри» проходитиме під гаслом «Дома найліпше!». Це твердження просте, але глибоко зворушливе в контексті досвіду лемківської громади. Як наголошують організатори заходу – Об'єднання лемків, дім у лемківській культурі є набагато більшим, ніж просто будівля. Це спільнота, мова, пам'ять про предків, запах дерева та дим з ватри. Це теж місце, куди людина повертається – іноді в реальності, а іноді лише в історіях, піснях та жестах.

«Для лемків, чия доля була позначена переміщенням, вимушеною міграцією та втратою рідних сіл, дім був чимось забраним, але водночас постійно відбудовуваним в культурі та міжлюдських відносинах», – говорять організатори події. Вони упевнені, що «Ватра» у Ждині роками виконує саме цю роль – символічного дому, де «людина може бути собою та знайти спільноту».

– Звідки такий меседж цьогорічної Ватри? Можна сказати, що це виникло з бажання зупинити «гейт», спрямований проти всіх, хто не є поляками, – розповідає Григорій Трохановський, голова Об'єднання лемків. Він підкреслює, що цьогорічним гаслом також хотіли привернути увагу до того факту, що Лемківщина є не лише землею лемків, оскільки тут колись жили євреї, роми та, звичайно, поляки. Тому цьогорічний захід стане нагодою поглянути, як у минулому виглядали відносини між цими групами. За словами Григорія Трохановського, організатори також хочуть нагадати, що «людям треба навчитися жити з розумінням, що кожен може бути іншим».

– На жаль, у всьому світі, зокрема й у Польщі, все більше націоналістичних та негативних тенденцій, – каже голова організації, вказуючи на приклад українців та як останнім часом змінилося ставлення до них.

– Ми хочемо зупинити ненависть, – зазначає Григорій Трохановський та додає, що навіть лемківська спільнота «гейтує» одне одного.

– Лемко-українець, лемко-лемко чи поляк-лемко? Лемківсько-лемківська сварка триває вже понад сто років. Однак існують різні ініціативи молодого покоління, щоб її зупинити, прийняти одне одного. І ми долучаємося до такої ідеї з цьогорічною Ватрою, – говорить голова ОЛ.

Тому серед важливих послань 44-ї Лемківської ватри у Ждині з'являється ідея «NO НЕЙТ» (НІЯКОЇ НЕНАВИСТІ).

«Лемківський дім відкритий – навколо спільного вогню, навколо ватри є місце для кожного, незалежно від походження, мови, віри чи поглядів. Ватра нагадує нам, що різноманітність не розділяє, а збагачує, водночас спільнота народжується з усвідомленості та поваги», – запрошують організатори цьогорічного заходу, додаючи, що фестиваль у Ждині буде поверненням додому, навіть якщо «для кожного це означає дещо інше». ●

eprasa.pl 27285614df

СПОМИН

Оповита смутком Родино!

Прийміть слова щирого співчуття після втрати близької Вам особи. Будьте горді, бо Він віддав Вам і рідній ниві всі свої таланти даровані Богом.

Велике число шанувальників, які прибули, щоб разом з Вами провести покійного Геня в останню туземну дорогу, свідчить про те, якою Він був людиною. І цей факт нехай додає Вам сили спокійно подолати цей рубікон болю.

«Колись, коли моя осіння нива
Усі плоди, до зернятка віддасть,
Ви знайте що я любив Бога
І любив усіх Вас.
Я ще прийду до Вас,
Всміхнуся ранною росою,
І неочікуваною сльозою
Піду до Господа молитись щиро,
За усіх Вас»

Стає невимовно боляче, коли неочікувано відходить хтось близький в родині чи громаді. Хтось, хто збагачував не тільки сімейне, але і громадське життя. Таким, власне, був Геню. Людина відома у цілому нашому регіоні. З його відходом осиротіла не тільки родина, але й ціла наша громада.

Друже, Геню, прощаю Тебе від імені нас – приятелів, знайомих, від парафіяльної спільноти та від управи гуртка ОУП в Тшеб'ятові. Ти мав свій простір у нашому середовищі.

Скільки ж фотографій з Твоїм візерунком видніє на сторінках нашої хроніки, а скільки ж вписів залишив Ти, які склав на різних заходах, організованих нами. Сьогодні це вже переходить до історії. Залишається тільки пам'ять і великий слід.

Ти завжди був близько громади, жив її проблемами, радо служив допомогою, порадою і підтримкою. Ми тішились, бо відчували свого роду безпеку і впевненість, ставали відважнішими, коли бачили Тебе серед нас – на багатокультурних заходах, яким надавав Ти почесний патронат, на сцені, Богослужіннях, конференціях чи за трапезним столом.

Ти не був байдужим до наших закликів. На кожне запрошення відповідав своєю присутністю разом зі своєю дружиною Терезою, Твоєю невід'ємною супутницею, в яку з любов'ю вдивлявся, підкреслюючи при цьому – «це моя опора».

Так, Твоє життя, а властиво, Ваше життя минало в дорозі. Ця мандрівка була неначе вписана в Твій ген, Колего, метою якої було будування мостів між нашими народами. Але цей труд не був марним, він приносив плідні успіхи.

Ти також був голосом заробітчан і воєнних біженців з України в різних ситуаціях і в різних державних установах, доказуючи часто те, що неможливе є можливим. Твій голос був їхнім голосом.

Хоч іноді видно було втому, особливо останнім часом, Ти не нарікав, не скаржився, не натякав на стан здоров'я, а говорив про те, які на даний момент вирішуєш справи, що в найближчому часі маєш зробити, на який захід маєш запрошення... Ці завдання надавали своєрідній темп Твоєму життю, додавали енергії, наповнювали оптимізмом і вселяли надію на життя.

Я переконана, що Ти свою місію виконав гідно!

Дякуємо, Геню, що Ти був з нами. Дякуємо за вміння обстоювати гідність людини, за розуміння і зичливість, за стійкість і відвагу, за вишукану куртуазію, за відвертість, жертовність і віру в те, що робимо, що ми на правильному шляху.

На жаль, вже не зможемо поговорити віч-на-віч, почути Твій голос у телефонній слухавці, не пожартуємо і не радітимемо разом. Однак надіємось, що Ти, Геню, матимеш з нами контакт і з того боку підказуватимеш, які нам робити кроки. Тепер там, в обителі Всевишнього, де немає болізні, ні печалі, Ти долучився до когорти тих, що разом з Тобою йшли цим же шляхом. Молюся перед Господом за те, щоб на Твоє спорожніле місце надсилав нових представників громади, «бо жниво велике, а женців так мало».

Молитовно прощаємо Тебе, Друже, і низько схиляємо голови перед Твоїми тлінними останками. Нехай щецінська гостинна земля, хоч ще дуже холодна в цю пору, візьме Тебе в свої обійми і буде Тобі легкою.

«Вогонь життя нежданно згас,
Печаль і смуток серце ранять.
Низький уклін Тобі від нас
І вічна Тобі пам'ять!»
Дякую.

Дарія Вальницька-Більо

Управа Кошалінського відділу Об'єднання українців у Польщі, Дирекція Загальноосвітнього ліцею у Білому Борі ім. Т. Шевченка, Управа фонду ДЕКА, яка веде Початкову школу ім. Т. Шевченка в Білому Борі
запрошують на
VII УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ТАБІР, який відбудеться **27 червня – 5 липня 2026 року** (9 днів) в **БІЛОМУ БОРІ**.
Організатори забезпечують:
► нічліги та харчування (сніданки, обіди, вечері) ► опіку інструкторів ► добрі умови ► екскурсії – поїздки до озера та моря ► спортивні змагання ► навчання українських пісень ► та інші атракції.
Приймаємо зголошення дітей від III до VIII класу початкової школи.
Кількість місць обмежена.
Контакт і зголошення – домівка ОУП в Кошаліні: тел. **94 342 64 70** або **503 005 378**,
електронна адреса: **koszalin@ukraincy.org.pl** **roman.bilas@ukraincy.org.pl**
Запрошуємо!

eprasa.pl 27285614df

Ельблонзький відділ Об'єднання українців у Польщі запрошує на

58-й Дитячий фестиваль української культури ім. Мирона Сича

9-10 травня 2026 року

Театр ім. А. Севрука в Ельблонзі, вул. Театральна 11.

Заявки про участь дітей просимо надсилати до 10 квітня 2026 року за посиланням https://forms.gle/d9cD5o2bGp1muAgs6, або скануйте QR-код.

Час виступу кожної групи – не більше 15 хвилин.

Кількість дорослих опікунів – 1 опікун на 15 дітей. Організатори забезпечують нічліги і харчування. Транспорт учасників – за свій рахунок.

Організатори залишають за собою право до скорочення програми. В разі проблем з доступом до форми та іншими питаннями звертайтеся до: Мирослав Притула – elblag@ukraincy.org.pl, 605-295-005

Ігор Сулим – ihor.sulym@ukraincy.org.pl, 668-425-572

Чекаємо вас! *Організатори*

1,5 % на Українську школу в Бартошицях

Звертаємося зі щирим проханням до людей доброї волі, яким небайдужий розвиток українського шкільництва в Польщі, перерахувати 1,5 % прибуткового податку за 2025 рік.

Ваша допомога є надзвичайно важливою для реалізації навчально-виховних завдань Української школи в Бартошицях, а також для проведення заходів, спрямованих на розвиток і збереження української національної ідентичності.

Саме завдяки вашій підтримці наші художні колективи мають змогу брати участь, зокрема, у дитячих фестивалях у Кошаліні та Ельблонзі, культурних оглядах в Ольштині, краєзнавчих екскурсіях і багатьох інших заходах, популяризуючи українську культуру.

Щиро дякуємо ВАМ за дотеперішню підтримку.

Під час подання податкової декларації у відповідному пункті щодо перерахування 1,5 % податку просимо вказати такі дані:

Stowarzyszenie «Кальна» **KRS: 0000208516**

Любомира Тхір, директорка
Початкової школи № 8 ім. Лесі Українки
з українською мовою навчання в Бартошицях,
управа Товариства «Калина»

Шановні батьки, вчителі та друзі Комплексу загальноосвітніх шкіл № 2 ім. Маркіяна Шашкевича в Перемишлі

Розраховуючи доходи за 2025 рік, кожен з Вас може передати 1,5% податку на громадські організації. Щоб підтримати нашу школу, будь ласка, заповніть форму PIT і вкажіть:

номер KRS: **0000207472** cel szczegółowy: **99890**

Перерахування 1,5% податку жодним чином не обтяжує платника податків.

Ми розраховуємо на Вашу доброзичливість!

Гарантуємо, що отримані кошти будуть повністю використані на потреби дітей і школи. Дякуємо Вам!

ДОРОГІ ЧИТАЧІ!

Можливе запізнення газети
залежить не від видавця, а від пошти.
Нагадуємо, що замовлення на передплату приймає також Kolporter (kolporter.com.pl).

Редакція

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10 / +48 661-420-649, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: pełniący obowiązki redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 1400 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Statti виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 27285614df

Przekaż 1,5 % na rzecz dzieci

ze szkół w Białym Borze

oraz punktów nauczania

Передайте 1,5% дітям зі шкіл

у Білому Борі

та навчальних пунктів

1,5%
PODATEK DOCHODOWY

KRS nr 0000138192 KIWANIS
na rzecz Szkół w Białym Borze, punktów nauczania

Wspieraj dzieci - przekaż podatek!

Związek Ukraińców w Polsce

KIWANIS INTERNATIONAL
SERVING THE CHILDREN OF THE WORLD

więcej informacji:
www.liceum-bialybor.pl · www.sp2bbor.eu

eprasa.pl 27285614df